

Uitbreiding varkenshouderij Van Heugten in Nederweert

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport en
de aanvulling daarop**

9 april 2008 / rapportnummer 1879-57

1. OORDEEL OVER HET MER

1.1 Voornemen

W. en J. van Heugten zijn voornemens hun varkenshouderij aan de Bloemerstraat 15a te Nederweert uit te breiden en te wijzigen van een gecombineerd zeugen-/vleesvarkensbedrijf naar een gespecialiseerd vleesvarkensbedrijf. In de huidige situatie houdt het bedrijf in totaal 2.761 varkens en 1.115 biggen. In de nieuwe situatie wordt/worden:

- enkele bestaande stallen afgebroken;
- nieuwe stallen gerealiseerd voor 9.072 vleesvarkens en 2.160 biggen;
- het bedrijf uitgebreid in westelijke richting.

Hiervoor wordt bij het bevoegd gezag, het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Nederweert een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) aangevraagd. Voor de besluitvorming over de aanvraag van deze vergunning wordt de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.¹

1.2 Oordeel over het MER en de aanvulling daarop

De Commissie voor de milieueffectrapportage (verder in dit advies 'de Commissie' genoemd) is van oordeel dat **de essentiële informatie in het MER tezamen met de aanvulling daarop aanwezig is** om het milieubelang bij de besluitvorming een volwaardige plaats te kunnen geven.² Het MER is beknopt en overzichtelijk en biedt tezamen met de aanvulling voldoende inzicht in de milieueffecten van het voornemen.

Uit het MER en de aanvulling blijkt met name dat:

- er bij het voorkeursalternatief en alternatief 1 sprake is van een toename van de ammoniakdepositie op reeds overbelaste Natura 2000-gebieden ten opzichte van de referentiesituatie;
- het mma leidt tot een afname van de ammoniakdepositie ten opzichte van de referentiesituatie;
- de geurbelasting als gevolg van het initiatief toeneemt;
- de emissie van fijn stof toeneemt ten opzichte van de referentiesituatie, maar dat geen sprake is van overschrijding van de grenswaarde.

De Commissie signaleerde bij toetsing van het MER aan de vastgestelde richtlijnen en de wettelijke inhoudseisen een aantal tekortkomingen en onjuistheden die zij essentieel achtte voor de besluitvorming. Deze hadden betrekking op de beschouwde alternatieven, de beschrijving van de effecten van ammoniak, geurhinder en fijn stof en de onderbouwing van het luchtwassysteem. De Commissie heeft naar aanleiding van haar vragen aanvullende informatie ontvangen en deze betrokken bij haar toetsing. In de aanvulling is ingegaan

¹ Zie bijlage 1 voor meer informatie over de procedure, de rol van de Commissie en de bij de advisering betrokken documenten. In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van de ontvangen inspraakreacties.

² Dit advies bevat het oordeel van de Commissie over het MER inclusief de aanvulling. De aanvulling heeft niet ter inzage gelegen. Insprekers zijn dus niet in de gelegenheid geweest kennis te nemen van de inhoud van de aanvulling. De Commissie beveelt aan om deze aanvullende informatie bij de eerstvolgende mogelijkheid openbaar te maken.

op de bovengenoemde punten. Alle essentiële informatie die voor de besluitvorming noodzakelijk is, is daarmee beschikbaar.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie toe welke essentiële informatie in het MER ontbrak en hoe daar in de aanvulling mee is omgegaan. In hoofdstuk 3 doet de Commissie aanbevelingen voor het vervolg.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Alternatieven

2.1.1 Referentiesituatie

MER

De alternatieven zijn in het MER vergeleken met de huidige (vergunde) situatie. Dit is echter niet de referentiesituatie. Onder de referentiesituatie – waaraan de alternatieven moeten worden getoetst – wordt verstaan de huidige situatie inclusief autonome ontwikkeling. De inrichting moet sinds oktober 2007 voldoen aan de eisen van de IPPC-richtlijn.³ Als referentie dient in het MER derhalve uitgegaan te worden van de situatie waarbij het huidige bedrijf is ingericht volgens de eisen van de IPPC en niet van de bestaande (vergunde) situatie. Dit komt overeen met de wijze waarop de referentiesituatie in de richtlijnen d.d. 22 mei 2007 is omschreven. Dit uitgangspunt heeft gevolgen voor de vergelijking en beoordeling van de milieueffecten en de conclusies die daaraan verbonden worden.

Aanvulling

In de aanvulling zijn de alternatieven op overzichtelijke wijze vergeleken met de juiste referentiesituatie. Daardoor wordt inzichtelijk dat het voorkeursalternatief leidt tot hogere emissies (ammoniak, fijn stof, geur) dan de referentiesituatie.

2.1.2 Meest milieuvriendelijk alternatief (mma)

MER

Het gekozen mma wijkt nauwelijks af van het voorkeursalternatief en “alternatief 1”. Naar het oordeel van de Commissie zou een stapeling van technieken (een combinatiewasser en emissiearm stalsysteem) tot meer milieuwinst kunnen leiden.

Aanvulling

In de aanvulling is een aangepast mma beschreven, op basis van een stapeling van een tweetal systemen: een emissiearm stalsysteem en een combiluchtwasser. Dit nieuwe mma leidt ten opzichte van het in het MER beschreven mma tot een reductie van ammoniakemissie en geurhinder.

³ Op pagina 5 van het MER wordt dit bevestigd.

2.2 Ammoniak

MER

Op pagina 12 van het MER is gebruik gemaakt van verouderde gegevens om de ammoniakdepositie in het Weerterbos weer te geven. Gesteld wordt dat de depositie op een afstand van meer dan 3.000 meter niet berekend kan worden, waardoor het effect van ammoniakdepositie op de omliggende Natura 2000-gebieden niet bepaald kan worden. Inzicht in dit effect is essentieel, omdat de achtergrondconcentratie in de omgeving hoog is en de kritische depositiewaarden van de verschillende Natura 2000-gebieden reeds overschreden worden. Met behulp van Aagro-Stacks – waarmee ook de berekeningen zijn uitgevoerd ten behoeve van de stikstofdepositie – kan de ammoniakdepositie worden bepaald⁴, ook op de Natura 2000-gebieden op afstanden groter dan 3.000 meter. Aagro-Stacks is ontwikkeld om de in het MER gehanteerde afstandstabel te vervangen.

In § 5.7.2. van het MER is gesteld dat geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet (Nb-wet) hoeft te worden aangevraagd op grond van de afstand van de inrichting tot de aanwezige Natura 2000-gebieden (Groote Peel; Sarsven en de Banen). Deze aanname is onjuist. Als niet aangetoond kan worden dat de depositie in deze gebieden verwaarloosbaar is zal een Nb-wetvergunning noodzakelijk zijn. Gezien de ligging van de Natura 2000-gebieden in 2 provincies zijn mogelijk zelfs 2 vergunningen noodzakelijk.

Aanvulling

In de aanvulling is de ammoniakdepositie voor alle alternatieven correct berekend. Hieruit blijkt dat het voorkeursalternatief en alternatief 1 leiden tot een toename van de depositie op de Natura 2000-gebieden Weerterbos, Groote Peel en Sarsven en de Banen ten opzichte van de referentiesituatie. Gezien deze toename op reeds overbelaste Natura 2000-gebieden zijn significante gevolgen van het voornemen voor de instandhoudingdoelstellingen van het Natura 2000-gebied niet uit te sluiten⁵, behalve wanneer gekozen wordt voor het mma. Het mma leidt tot een afname van de ammoniakdepositie ten opzichte van de referentiesituatie.

2.3 Geurhinder

MER

De geurbelasting is uitsluitend beoordeeld aan de hand van een verpreidingsberekening met V-stacks vergunning. De resultaten van de berekeningen zijn getoetst aan standaard toetsnormen, zonder dat er een cumulatieve geurberekening is uitgevoerd. Gesteld wordt dat de gemeente Nederweert nog geen gebiedsvisie heeft vastgesteld, waardoor inzicht in de achtergrondconcentraties vooralsnog ontbreekt. Daardoor ontbreekt inzicht in de cumulatieve geurhinder, wat essentieel is voor de besluitvorming.

⁴ De verzurende werking vanuit een varkenshouderij is gekoppeld aan de ammoniakuitstoot en –depositie. Andere stoffen spelen hierbij niet of nauwelijks een rol.

⁵ Van Dobben & Van Hinsberg (2008), Overzicht van kritische stikstofdeposities voor habitattypen en Natura 2000-gebieden. De auteurs van dit rapport stellen: “Wanneer de atmosferische depositie op een locatie hoger is dan het kritische niveau van het aldaar voorkomende of gewenste habitatype, dan bestaat er een duidelijk risico op significant negatieve effecten (dat wil zeggen: het niet halen van het instandhoudingsdoel)”.

Aanvulling

In de aanvulling is het achtergrondniveau van de geurbelasting rond het plangebied weergegeven op basis van de inmiddels beschikbare gebiedsvisie van de gemeente Nederweert. Dit geeft inzicht in de cumulatieve geurbelasting op basis van de huidige (vergunde) situatie, maar niet in de cumulatieve geurbelasting in de toekomstige situatie. Op grond van het MER en de aanvulling kan geconcludeerd worden dat de geurbelasting in de omgeving reeds hoog is en dat de voorgenomen activiteit leidt tot een toename van daarvan. De toename verschilt per alternatief.

■ De Commissie adviseert om bij de vergunningverlening de cumulatieve geurbelasting in ogenschouw te nemen en op grond daarvan af te wegen of extra geurbepalende maatregelen nodig zijn.

2.4

Fijn stof

MER

Om de effecten op stofemissies te bepalen zijn berekeningen uitgevoerd, die zijn opgenomen in een achtergrondrapportage bij het MER. De Commissie constateerde enkele tekortkomingen in deze rapportage:

1. de invoergegevens (coördinaten van de emissiepunten) die gebruikt zijn voor de berekeningen met PluimPlus zijn niet in overeenstemming met de invoergegevens die gebruikt zijn voor de berekeningen met V-stacks.
2. in het kaartje met contouren ontbreekt een kadastrale ondergrond en is de begrenzing van de inrichting handmatig ingetekend. Hierdoor zijn de resultaten van de berekeningen voor de Commissie niet verifieerbaar.

Hierdoor is het de Commissie onduidelijk of de berekeningen op basis van de juiste data zijn uitgevoerd, en daarmee of de berekende fijn stofemissies kloppen. Deze informatie is essentieel, omdat beoordeeld moet kunnen worden of het voornemen realistisch (vergunbaar) is.

Aanvulling

In de aanvulling zijn de invoergegevens gecorrigeerd en is de contourenkaart voorzien van een kadastrale ondergrond. Daarmee kunnen de berekeningen geverifieerd worden. Hieruit blijkt dat het initiatief niet leidt tot overschrijding van de norm voor fijn stof.

2.5

Luchtwassysteem

MER

De uitgangspunten van het toe te passen luchtwassysteem zijn in het MER onvoldoende onderbouwd. In bijlage 7 van het MER is verondersteld dat kan worden volstaan met 3 luchtwassersystemen voor stal 1 en 4 systemen voor stal 2. Er ontbreekt echter een dimensioneringsplan van de firma Uniqfill om dit te onderbouwen. Voorzover de Commissie bekend wordt door Uniqfill bij toepassing van de combiwater gebruik gemaakt van units met een capaciteit van 15.000 m³/uur. Gezien de totale behoefte betekent dit dat uitgegaan moet worden van 18 units voor stal 1 en 22 units voor stal 2. Daaruit volgt dat een aanzienlijk grotere diameter van de uitstroomopeningen nodig is dan waarvan in bijlage 10 is uitgegaan (Uniqfill geeft aan dat aan elke wasser van 15.000 m³/uur een uitstroomoppervlak moet worden toegekend van 1,35 m²). Als gevolg hiervan zal de uittreedsnelheid aanzienlijk lager zijn dan waarvan

in het MER is uitgegaan, wat van invloed is op de uitkomsten van de emissieberekeningen of op het energieverbruik.⁶

Aanvulling

In de aanvulling zijn de dimensies van de toe te passen luchtwassystemen nader gemotiveerd. Gesteld wordt dat het uitstroomoppervlak per unit gevarieerd kan worden. In dit geval is gekozen voor een uitstroomoppervlak van 0,6 m² per unit.

- De Commissie adviseert om bij de besluitvorming de gekozen dimensies van de luchtwassystemen vast te leggen.

3. AANBEVELINGEN VOOR DE VERGUNNINGVERLENING

Naast bovengenoemde onderwerpen heeft de Commissie aanbevelingen voor een tweetal aandachtspunten die niet worden gezien als essentiële tekortkoming, maar wel relevant kunnen zijn voor de besluitvorming.

3.1 Flora en fauna

De effecten op flora en fauna zijn volgens § 5.11 van het MER bepaald op basis van gegevens van het Natuurloket en informatie van de provincie. Aangezien voor het voornemen een aanzienlijke vergroting van het bouwblok aan de orde is, volstaat deze inventarisatie niet. De ontbrekende informatie is niet essentieel voor de vergelijking van alternatieven, maar is wel van belang voor de vergunningverlening.

- De Commissie adviseert om voorafgaand aan de besluitvorming een nader onderzoek uit te voeren naar de voorkomende soorten en de gevolgen van het voornemen en aandacht te besteden aan mogelijke mitigerende maatregelen.

3.2 Oppervlaktes per dier

In de bij het MER geleverde tekeningen ontbreekt het voersysteem. Daardoor kan de Commissie niet beoordelen of de beschikbare oppervlakte per dier voldoet aan de welzijnseisen (voor vleesvarkens) en of in het MER uitgegaan is van de juiste emissiefactor (voor biggen). Voor de vergelijking van alternatieven is deze informatie niet essentieel. Voor de vergunbaarheid van het initiatief is de informatie wel van belang.

- De Commissie adviseert om ten behoeve van de vergunningverlening het voersysteem op te nemen in de tekeningen.

⁶ Zie ook de inspraakreactie (zie bijlage 2), waarin aandacht wordt gevraagd voor de plaatsing van emissiepunten en de eigenschappen van het luchtwassysteem.

BIJLAGE 1: Projectgegevens

Initiatiefnemer: W. en J. van Heugten

Bevoegd gezag: het College van Burgemeester en Wethouders van gemeente Nederweert

Besluit: Vergunning in het kader van de Wet Milieubeheer

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C14.0

Activiteit: het uitbreiden van een varkenshouderij

Betrokken documenten:

- Milieueffectrapport Varkenshouderij Van Heugten, Bergs Advies B.V., 11 september 2007;
- Bijlagen bij het Milieueffectrapport Varkenshouderij Van Heugten, Bergs Advies B.V., september 2007;
- Aanvulling op het MER Varkenshouderij Van Heugten, Nederweert, Bergs Advies B.V., 4 maart 2008.

De Commissie heeft kennis genomen van de binnengekomen inspraakreactie, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen (zie bijlage 2). Dit advies verwijst naar deze reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

Procedurele gegevens:

aankondiging start procedure in: Weekblad voor Nederweert, 8 februari 2007

aanvraag richtlijnenadvies: 8 februari 2007

ter inzage legging startnotitie: 9 februari t/m 22 maart 2007

richtlijnenadvies uitgebracht: 16 april 2007

richtlijnen vastgesteld: 22 mei 2007

kennisgeving MER in: het Weekblad voor Nederweert, 20 december 2007

aanvraag toetsingsadvies: 19 december 2007

ter inzage legging MER: 20 december 2007 tot en met 31 januari 2008

verlenging adviestermin ontvangen: 7 maart 2008

toetsingsadvies over het MER en de aanvulling daarop uitgebracht: 9 april 2008

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing inventariseert de Commissie eerst of er tekortkomingen zijn in het voldoen aan de (vooraf) gestelde eisen. Vervolgens beoordeelt de Commissie de ernst van de eventuele tekortkomingen. Daarbij staat de vraag centraal of de benodigde informatie aanwezig is om het milieubelang een voldoende plaats te geven bij de besluitvorming. Is dat naar haar mening niet het geval dan signaleert de Commissie dat er sprake is van een zogenoemde 'essentiële tekortkoming'. De Commissie adviseert dan dat die informatie alsnog beschikbaar komt, alvorens het besluit wordt genomen. Overige tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. Deze werkwijze impliceert dat de Commissie zich in het advies tot hoofdzaken beperkt en niet ingaat op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

drs. P.J. Jongejans (werkgroepsecretaris)

ir. N.G. Ketting (voorzitter)

dr. ir. N.W.M. Ogink

C. Spapens

BIJLAGE 2: Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. Bewoners van Nederweert, lijst met 10 handtekeningen, Nederweert

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport Uitbreiding
Varkenshouderij Van Heugten in Nederweert en de Aanvulling daarop**

W. en J. van Heugten zijn voornemens hun varkenshouderij te Nederweert uit te breiden en te wijzigen van een gecombineerd zeugen-/vleesvarkensbedrijf naar een gespecialiseerd vleesvarkensbedrijf. In de nieuwe situatie worden enkele bestaande stallen afgebroken, nieuwe stallen gerealiseerd voor 9.072 vleesvarkens en 2.160 biggen en het bedrijf wordt uitgebreid in westelijke richting. Hiervoor wordt een vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm) aangevraagd. Voor de besluitvorming over de aanvraag van deze vergunning wordt de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen.

ISBN: 978-90-421-2305-2